

Paraša: Be-ha'alotcha

וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם

7 055 písmen

1 840 slov

136 veršů

240 řádek

5 micvot

אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה:

A ten muž, Moše, byl velice pokorný, nejpokornější ze všech lidí na celé zemi.**Sidra pro tento týden: Be-ha'alotcha****1. alija (Be-midbar 8:1–14)**

Bůh pověří Mošeho, aby předal Aharonovi instrukce ke každodennímu zapalování meny, a aby ustanovil Levity ke službě v miškanu. Levité mají nejprve podstoupit očistné obřady (pokropení vodou smíchanou s popelem z červené jalovice, oholení celého těla břitvou) a poté přivést dvě oběti. Když se Levité shromáždí před miškanem, má se okolo nich sejít všechn lid a složit na ně své ruce. S Levity má být máváno stejně jako s obětinami.

2. alija (8:15–26)

Kmen Levi má převzít úlohu původně určenou prvorozeným. Ti byli posvěceni během noci, kdy byli egyptští prvorození pobiti, zatímco prvorození Jisra'ele přežili. Zsvěcení Levitů proběhne přesně dle Božích instrukcí. Ke službě v miškanu jsou určeni Levité ve věku 25–50 let. Starší Levité mohou mladším pomáhat při dohlázení na miškan, ale práce už se účastnit nebudou.

3. alija (9:1–14)

14. nisanu druhého roku po odchodu z Egypta Bůh nařizuje lidu, aby přinesl svou pesachovou oběť. **380. micva** Někteří lidé jsou v ten okamžik rituálně nečistí, neboť přišli do kontaktu s mrtvým člověkem, a tudíž jsou nezpůsobilí přinést oběť. Přijdou proto k Mošemu a vysloví své přání účastnit se pesachové oběti. Bůh jejich prosby vyslyší a umožní těm, kteří jsou během svátku Pesach rituálně nečistí nebo na daleké cestě, dostat šanci přinést oběť o měsíc později, 14. ijaru. Tak je ustanoven Pesach šeni, druhý Pesach. **381. micva** Během druhého Pesachu mají lidé sníst pesachovou oběť s hořkými bylinami i nekynutým chlebem. **382. micva** Maso obětiny se musí sníst, nesmí zůstat do rána. **383. micva** Žádná kost z této obětiny nesmí být zlomena.

4. alija (9:15–10:10)

Miškan, během dne zakrytý velkým mračnem, září v noci jako oheň. Jisra'el zůstává v táboře, ale když se oblak zvedne, vydá se na cestu. Doba, během které oblak spočívá na miškanu, může být různá. Bůh nařizuje Mošemu, aby zhotovil dvě stříbrné trubky, které budou sloužit ke svolání lidu před vydáním se na cestu. **384. micva** Těmito trubkami se bude lid též svolávat do války, budou připomínat Boží milosrdenství a doprovázet společně oběti na Roš chodeš a svátky.

5. alija (10:11–34)

20. ijaru druhého roku se oblak zvedne a národ se vypraví na cestu ze Sinaje do pouště Paran. Následuje výpis pořadí kmenů a jejich

náčelníků. Moše požádá svého tchána, který je nyní znám pod jménem Chovav, aby se připojil k Jisra'eli na jeho cestě do jeho země a získal svůj podíl v Jisra'eli.

6. alija (10:35–11:29)

Když je vydán povel, aby archa táhla dál v čele národa, Moše volá k Bohu, aby rozprášíl jeho nepřátele. Lidé během cesty na různých místech a při různých příležitostech reptají. V jednom případě na ně Bůh sešle strašlivý oheň, kterým hrozí zničit jejich tábor, dokud Moše nepoprosí o slitování. Další stížnosti se týkají many, která podle některých není tak dobrá jako jídlo v Egyptě. Bůh je rozezlen a Moše se mu svěří, že už nedokáže čelit neustálým stížnostem a námitkám. Bůh mu nařídí jmenovat sedmdesát starších, kteří mu s rozhodováním pomohou. Bůh Mošemu sdělí, že lidu bude dáno na celý měsíc tolik masa, že mu z něj bude špatně. Moše poslechne radu a jmenuje sedmdesát starších, kteří jsou nadáni prorockou mocí.

Dokážete najít v modlitební knize pasáž, která připomíná tažení archy pouští? K čemu se v modlitbě vztahuje?

7. alija (11:30–12:16)

Vítř přivane do tábora křepelky. Lidé křepelky ve velkém sbírají a jedí. Tehdy Bůh raní lid mocným hněvem za jeho neustálé stížnosti. Místo je nazváno Kivrot ha-ta'ava (hroby žádostivosti), aby připomínalo, jak dopadli ti, kteří se dožadovali lepšího pokrmu, než je mana. Mirjam a Aharon pomlouvají Mošeho a jeho ženu. Bůh potrestá Mirjam malomocenstvím. Moše zoufale prosí o její uzdravení. Mirjam musí strávit týden mimo tábor a dokud se nevrátí, Jisra'el zůstane na místě. Když se Mirjam připojí zpět k ostatnímu lidu, vydá se Jisra'el na cestu.

Haftara (Zecharja 2:14–4:7)

Prorok Zecharja má vizi, v níž velekněz Jehošua (z dob počátků druhého chrámu) stojí před andělem-žalobcem ve znečištěných šatech. Bůh žalobce umlčí a Jehošua nechá vysvléct ze znečištěných šatů a obléct do čistých, což symbolizuje, že velekněz je zproštěn viny (odkaz na očistné obřady, které popisuje paraša). Anděl prorokovi ukáže zlatou menoru a dva olivovníky, které jí budou dávat olej. Tato nenápadná symbolika předesílá, že druhý chrám nebude vybudován za použití hrubé světské síly, ale silou Božího ducha.

Ještě nenastal čas

„Nikoliv vojskem, nikoliv silou, ale jedině mým duchem, řekl Hospodin zástupů.“ (4:6)

Proroci nebyli jen tak nějak obyčejní věštcí. V uplynulých haftarot jsme mohli vidět, že jejich proroctví měla často charakter mravního poučení, podobenství, příběhů, metafor a alegorií. Skutečná proročká vidění jsou jen jednou z částí prorockých knih.

Zecharja, z jehož proroctví pochází haftara pro tento týden, patří mezi poslední tři proroky, po jejichž smrti na počátku období Druhého chrámu již žádný člověk, obdařený skutečným prorockým darem, v Jisra'eli nepovstal. Problém takové prorocké vize byl většinou v tom, že prorok zpravidla sám netušil, co symbolické obrazy, které se mu objevovaly před očima, vlastně znamenají. O jejich významu se mohli dohadovat (a také dohadují) ti, kdo jeho proroctví četli a čtou. Zecharja byl rovněž zmaten, když ho anděl „probudil jako někoho, kdo se probouzí ze spánku“:

Řekl mi: „Co vidíš?“ A jak to řekl, spatřil jsem svícen, celý ze zlata, nahoře nádrž na olej a nahoře na něm sedm lamp, sedm a sedm kanálků svádějících olej k těm lampám. A nad ním byly dva olivovníky, jeden zprava od té nádrže a jeden od ní zleva. ... Tu odpověděl a řekl mi: „Toto je Hospodinovo slovo k Zerubábelovi, říkující: Nikoliv vojskem, nikoliv silou, ale jedině mým duchem, řekl Hospodin zástupů. Kdo jsi, ty obrovitá horo, před Zerubavelem budeš se zemí srovnána a on za hřmění slov ‚Milosti, milosti se mu dostalo‘ ten kámen jako první vyjme.“ (4:2-7)

Tato odpověď by každého neuspokojila. Co chtěl Bůh skrze své prostředníky – anděla a proroka – vlastně sdělit? Zecharjova generace stála na symbolickém i faktickém rozcestí. Právě se po sedmdesáti letech vrátili z babylonského vyhnanství. Život v Judsku byl drsný a realita života v Erec Jisra'el nepřipomínala velebné opěvování v žalmech, které se zpívaly u řek babylónských. V celém společenství panovala velká nejistota a nerozhodnost kam dál.

Když na začátku práce na obnově Chrámu ustaly, zavládlo velké zoufalství, neboť se našli tací, kteří tvrdili, že by Chrám už obnoven být neměl a ti také řekli proroku Chagajovi: „Ještě nenastal čas k vybudování Hospodinova domu.“ A slovo Hospodinovo skrze proroka pokračovalo: „Je snad čas k tomu, abyste si bydleli v domech zdobených drahým dřevem, zatímco tento dům (Chrám) je v troskách?“ (Chagaj 1,2-4) A tehdy přišel anděl, aby nás probudil ze spánku, abychom už nezoufali (že se jedná o příliš těžký úkol), jak je řečeno „Kdo jsi, ty obrovitá horo, před Zerubavelem budeš se zemí srovnána...“

Dle komentáře Josefa Kary (12. stol. Francie)

V obtížné době je snadné propadnout zoufalství. Zacharjova generace šivat Cijon (navrátilců na Sion) čelila reálnému nebezpečí, že se jí velkolepý úkol jednoduše nezdaří.

Podobným pocitům marnosti zcela jistě čelili chalucim během prvních alijot, když se pokoušeli zakládat nové osady na bažinatých půdách zanedbané země, sužování malárií a hladem. Podobné pocity měli ve chvílích zmaru možná vzbouřenci proti Seleukovské říši – ostatně stejnou haftaru čteme i na šabat Chanuka.

Dnes máme podobné pocity v diaspoře, kdy nám může připadat marná snaha pokoušet se udržet nebo dokonce obnovit život menších, pomalu vymírajících komunit. A zde má prorok důležité poselství pro ty, kteří by chtěli tomuto zoufalství podlehnout: „Nikoliv vojskem, nikoliv silou, ale jedině mým duchem“. Ne že by se občas nějaká ta materiální síla nehodila – kde by byl Izrael bez armády, kde by byly naše vzdělávací programy bez štedré podpory organizací a sponzorů. Ale bez vůle vytrvat materiální záštitu ničemu nepomůže, zůstane jen onou pověstnou berličkou. Do cíle musíme dojít po svých.

